

ע"פ 4503/16 - חסן אבו שנדי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 4503/16

כבוד השופט ס' ג'ובראן
חסן אבו שנדי

לפני:
המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

עיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
(כב' השופטת ד' סלע) בת"פ 54345-02-15 מיום
30.5.2016

תאריך הישיבה: ג' בסיון התשע"ו (9.6.2016)

בשם המבקש: עו"ד ענת חולי

בשם המשיבה: עו"ד איתמר גלבפיש

החלטה

1. לפניי בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ד' סלע) בת"פ 54345-02-15 מיום 30.5.2016, במסגרתו הושת על המבקש עונש של 36 חודשי מאסר בפועל; 15 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; ופיצוי בסך 10,000 ש"ח למתלונן.

הרקע לבקשה

2. המבקש ואדם נוסף (להלן: רביע; המבקש ורביע ייקראו להלן: הקושרים) הורשעו ביום 19.10.2015, על יסוד הודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) בצירוף

סעיף 29 לחוק העונשין; והחזקת סכין, לפי סעיף 186 בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הקושרים קשרו לשדוד את המתלון, נהג משאית, לגנוב את משאיתו ולהעביר אותה לשטחי הרשות הפלסטינית – ולשם קידום הקשר, הצטיידו מבעוד מועד בסכינים. ביום 9.2.2015, הגיע המתלון כשהוא נוהג במשאית לשדה פתוח בקרבת כפר קרע, וזאת במטרה לרוקן את מיכל המים של המשאית לבור ייעודי לכך המצוי בשדה. בשלב זה, כאשר המיכל מחובר לבור הריקון, ניגשו הקושרים אל המתלון כשהם אוחזים סכינים בידיהם – ובאיומי סכין הורו למתלון לצאת מהמשאית. הקושרים ניסו להתניע את המשאית ללא הצלחה, ואז ירד המבקש ממנה לכיוונו של המתלון, והורה לו לעלות למשאית ולנהוג בה. לאחר נסיעה קצרה הורו הקושרים למתלון לעצור את המשאית בצד הדרך, נטלו ממנו את מכשיר הטלפון הנייד שלו ודרשו ממנו לצאת מהמשאית. המתלון פעל כנדרש ממנו, אולם לאחר שהקושרים כשלו פעם נוספת להתניע את המשאית, הורו פעם נוספת למתלון באיומי סכין לעלות למשאית ולנהוג בה. כאשר המשאית הגיעה אל המחסום הצבאי שליד הכפר חווארה שבאזור חברון, ירד המבקש מהמשאית ועלה לרכב שהמתין בצד הדרך, בעוד המתלון המשיך בנסיעה לפי הנחיותיו של רביע. בשלב מסוים, הבחין רביע בניידות משטרה וניסה לברוח רגלית מהמשאית. הקושרים נעצרו בסופו של דבר במבנה נטוש ליד המחסום.

4. ביום 30.5.2016, בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המבקש. בגזר דינו, בית המשפט עמד על חומרת העבירות, אשר לווו באיומים בפגיעה פיזית במתלון – וקבע כי נסיבות ביצוע העבירות מלמדות על המסוכנות הנשקפת מהמבקש, אשר חרף גילו הצעיר נהג כעבריין מנוסה לכל דבר. בית המשפט מצא כי המבקש במעשיו פגע בערכים של שלומו הפיזי והנפשי של המתלון; תחושת הביטחון האישי שלו; ושמידה על קניינו. לאחר בחינת הפסיקה הנוהגת במקרים דומים, בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם את עבירותיהם של המבקש בין שלוש לבין שש שנות מאסר בפועל.

5. לאחר מכן, בית המשפט המחוזי בחן את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לשם מיקומו של המבקש בתוך מתחם הענישה. בית המשפט התייחס לנסיבות הבאות כשיקולים לקולה: הודאתו המידית של המבקש בעבירות המיוחסות לו; האחריות המלאה שנטל למעשיו והחרטה שהביע; וגילו הצעיר בעת ביצוע המעשים – 19 שנים. כמו כן, בית המשפט המחוזי התייחס לכך ששירות המבחן המליץ לא להטיל על המבקש עונש מאסר בפועל, נוכח ההליך השיקומי בו השתלב בקבוצה הטיפולית הסגורה "נוה מלכישוע". בית המשפט המחוזי בחר שלא לקבל את המלצת שירות המבחן וביכר להעדיף את שיקולי הרתעת היחיד מפני ביצוע עבירות נוספות, נוכח ממצאו בדבר המסוכנות אשר נשקפה מהמבקש. על יסוד האמור, בית המשפט המחוזי הטיל על המבקש את העונשים המפורטים בפסקה 1 לעיל.

הבקשה לעיכוב ביצוע

6. המבקש הגיש הודעת ערעור על חומרת העונש שנגזר עליו, ובד בבד עמה הגיש את הבקשה שלפניי, לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל עד למתן פסק דין בערעור. בבקשתו, המבקש טוען כי ערעורו מבוסס על ההליך הטיפולי אותו הוא עובר משך כמעט שנה אחת במסגרת הקהילה הטיפולית "מלכישוע". לעמדתו, אם לא יעוכב ביצועו של גזר הדין, ייקטע ההליך הטיפולי וכך הוא לא יוכל עוד לטעון כי יש לבכר את המשך ההליך הטיפולי על פני עונש מאסר בפועל. בכך, לגישתו, דחיית הבקשה לעיכוב ביצוע תאיין למעשה את ערעורו מבלי שיישמע.

במהלך הדיון שהתקיים בפניי, הוסיפה באת-כוח המבקש כי תוצאת פסק הדין היא שהמבקש לא זכה להתחשבות בגין התקופה שהעביר בקהילה הטיפולית - חרף היותה קהילה אשר תנאיה מגבילים מאוד את חירותו - בעוד הנאשם האחר בדין החל לרצות את עונשו מידית תוך ניכוי ימי מעצרו בתקופה הרלבנטית. כפועל יוצא מכך, לדידה, נוצר תמריץ שלילי להשתלבות נאשמים בהליך טיפולי לאחר הרשעתם.

7. המשיבה, מאידך, סבורה כי יש לדחות את הבקשה. לעמדתה, העבירות אותן ביצע המבקש הן עבירות חמורות מאוד, והעונש שהושט עליו אינו חמור או יוצא דופן בנסיבות העניין. לפיכך, לעמדתה, אף אם תיעשה התחשבות בהליך השיקומי אותו עבר המבקש, ובית משפט זה יתערב בעונשו, עדיין יכלול עונש זה רכיב של עונש מאסר בפועל.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובגזר דינו של בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, אני מוצא כי יש להורות על עיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש, עד להכרעה בערעורו.

9. ככלל, נאשם שהורשע בדין, יחל לרצות את עונשו מיד עם מתן גזר הדין. עיכוב ביצוע העונש מהווה חריג, אשר יאושר רק "במקרים חריגים, שהנטל להצדקתם מוטל על המבקש" (ראו: ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 282, 241 (2000)). כלל זה בא לאזן בין האינטרס הציבורי באכיפה אפקטיבית של הדין הפלילי ובשמירה על ביטחון הציבור, לבין הרצון למנוע פגיעה בלתי הפיכה במבקש. לפיכך, נקבע כי בעת החלטה על עיכוב ביצוע, יש לבחון בין היתר, את חומרת העבירות ונסיבות ביצוען; אורך תקופת המאסר; סיכויי קבלת הערעור וטיבו; ועברו הפלילי ונסיבות האישיות של המבקש (שם, עמ' 277-282).

10. אין חולק כי במקרה שלפניי עסקינן בעבירות שנסיונותיהן חמורות, וכי אף אורכו של עונש המאסר בפועל שהוטל עליו, 36 חודשי מאסר, הוא כזה אשר ככלל אינו מצדיק עיכוב ביצוע. חרף האמור, סבורני כי נסיבות המקרה מטות את הכף לכיוון היעדרות לבקשה. כאמור, המבקש נוטל בשלב זה חלק בהליך טיפולי אינטנסיבי במסגרת קהילה טיפולית סגורה למכורים לסמים ולא לכוהול. התרשמותו של הצוות המטפל היא שהמבקש עבר שינוי משמעותי מבחינה התנהגותית וכי הוא מבטא מוטיבציה גבוהה לשינוי דפוסי התנהגותו. לטעמי, יש להעדיף במקרה הנדון את המשך הטיפול במבקש, אשר מגשים את האינטרס הציבורי בשיקומם האפקטיבי של עבריינים, על פני האינטרס במיצוי המידי של הדין הפלילי. אף אם בסופו של יום יוטל על המבקש עונש מאסר בפועל, דומני כי השלמת ההליך הטיפולי תסייע להעניק בידי המבקש את הכלים הנדרשים להתמודדות עם מאסרו.

11. יתרה מכך, מקובלת עליי טענת המבקש כי דחיית בקשתו לעיכוב ביצוע עשויה לפגוע בצורה ניכרת בסיכויי הערעור להתקבל. עיון בהודעת הערעור שהגיש המבקש מגלה כי חלק ניכר ממנה מסתמך על התהליך השיקומי אותו הוא עובר ועל עמדתו של שירות המבחן כי יש להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל על המבקש. בנסיבות אלה, דחיית בקשתו - אשר תקטע את ההליך הטיפולי ותביא להתייבשותו למאסר טרם הדיון בערעור - עשויה לייתר את טענותיו המסתמכות על עמדתו של שירות המבחן. אף בעובדה זו יש, לטעמי, כדי לתמוך במסקנה כי אין מקום שהמבקש ימצא במאסר, טרם תתקבל החלטה בערעורו.

12. סוף דבר, הבקשה מתקבלת, כך שעונש המאסר בפועל שהוטל על המבקש בגזר דינו של בית המשפט המחוזי יעוכב עד להכרעה בערעורו. כל התנאים המגבילים אשר הוטלו על המבקש בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי יישארו בעינם.

ניתנה היום, ג' בסיון התשע"ו (9.6.2016).

ש ו פ ט